

УДК 378.147:811.111'243

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/79-2-43>

Оксана ТОРОСЯН,

orcid.org/0000-0001-9160-9871

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

(Київ, Україна) *torosyano@gmail.com*

Алевтина ШЕЛЯКІНА,

orcid.org/0000-0002-0067-8773

кандидат філософських наук,

доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

(Київ, Україна) *a.sheliakina@knu.ua*

НАВЧАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ: ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ *ACADEMIC ENGLISH* У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У статті розглядається досвід викладання курсу *Academic English* з метою визначення змісту та співвідношення понять «академічна грамотність» і «академічне письмо», описуються методи формування навичок академічного письма як невід'ємного елемента академічної грамотності студентів під час фахової підготовки філологів, проаналізовані труднощі, з якими можуть стикатися студенти під час навчання англійської академічної мови.

Актуальність досліджуваної теми зумовлена різноманітністю підходів до визначення понять «академічна грамотність» та «академічне письмо» в сучасній науковій літературі, що підкреслює їхню важливість для освітнього процесу. Академічна грамотність розглядається як комплекс інтегральних загальних компетентностей, що поєднують знання, світогляд, а також інтелектуальні, лінгвістичні та комунікативні здібності особистості. Формування академічної грамотності розглядається як цілеспрямований, систематичний процес розвитку компетентностей, формування якого може починатися в школі й продовжуватися під час професійної підготовки у закладах вищої освіти.

Особливе місце в структурі академічної грамотності займає навчання академічного письма. Оволодіння цією навичкою вимагає від студентів засвоєння технічних аспектів письма (операційний компонент), розуміння культурних і жанрових контекстів (культурний компонент) та розвитку критичного мислення для ефективного аналізу і створення текстів (критичний компонент).

Результати дослідження показують, що системний підхід до викладання академічного письма сприяє підвищенню точності мовлення та розширенню лексичного запасу студентів. Інтегровані методи навчання, що враховують різні аспекти академічної грамотності, допомагають студентам успішно опанувати складні мовні та стилістичні вимоги.

Академічне письмо не лише формує базові мовленнєві навички, але й розвиває здатність студентів до глибокого аналізу, критичної оцінки та аргументованого висловлювання власних думок, що є надзвичайно важливим для академічної та професійної кар'єри.

Ключові слова: академічна грамотність, академічне письмо, операційний аспект, культурний аспект, критичний аспект.

Oksana TOROSIAN,

orcid.org/0000-0001-9160-9871

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of English Philology and Intercultural Communication

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Kyiv, Ukraine) *torosyano@gmail.com*

Alevtyna SHELIAKINA,

orcid.org/0000-0002-0067-8773

Candidate of Philosophical Sciences,

Associate Professor at the Department of English Philology and Intercultural Communication

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Kyiv, Ukraine) *a.sheliakina@knu.ua*

ACADEMIC LITERACY: EXPERIENCE OF TEACHING *ACADEMIC ENGLISH* IN A HIGHER EDUCATION INSTITUTION

The article examines the experience of teaching the Academic English course in order to define the content and correlation of the concepts of 'academic literacy' and 'academic writing', describes the methods of developing academic writing skills as an integral element of students' academic literacy in the course of professional training of philologists, and analyses the difficulties that students may face when learning Academic English.

The relevance of the topic under study is due to the diversity of approaches to the definition of the concepts of 'academic literacy' and 'academic writing' in the modern scientific literature, which emphasizes their importance for the educational process. Academic literacy is seen as a set of integral general competences that combine knowledge, worldview, as well as intellectual, linguistic and communicative abilities of a person. The formation of academic literacy is seen as a purposeful, systematic process of competence development, which can begin at school and continue during professional training in higher education institutions.

A special place in the structure of academic literacy is occupied by academic writing. Mastering this skill requires students to master the technical aspects of writing (operational component), understand cultural and genre contexts (cultural component) and develop critical thinking for effective analysis and creation of texts (critical component).

The results of the study show that a systematic approach to teaching academic writing contributes to improving the accuracy of speech and expanding students' vocabulary. Integrated teaching methods that take into account various aspects of academic literacy help students successfully master complex linguistic and stylistic requirements.

Academic writing not only develops basic language skills, but also develops students' ability to analyze, critically evaluate and reasonably express their own opinions, which is extremely important for academic and professional careers.

Key words: *academic literacy, academic writing, operational aspect, cultural aspect, critical aspect.*

Постановка проблеми. В умовах глобалізації та зростання вимог до наукових досліджень володіння академічною англійською мовою загалом і академічним письмом зокрема стає не лише бажаною навичкою, але й необхідністю для студентів, які прагнуть інтегруватися в міжнародне академічне середовище. Проте викладання *Academic English* у вищих навчальних закладах стикається з низкою проблем, таких як різний рівень мовної підготовки, труднощі в адаптації до специфічних вимог академічного дискурсу та відсутність мотивації до вдосконалення навичок письма.

У зв'язку з цим виникає потреба в удосконаленні підходів до викладання *Academic English* у вищих навчальних закладах, щоб забезпечити студентам належний рівень академічної грамотності. Постає питання: як ефективно інтегрувати навчання академічної англійської в освітній процес, щоб вона відповідала сучасним вимогам і сприяла розвитку критичного мислення, аналітичних навичок та вміння вести науковий діалог? Вирішення цієї проблеми є ключовим для підготовки студентів до академічної та професійної діяльності.

Нині англійська підготовка фахівців є особливо актуальною. 26 червня 2024 року президент України Володимир Зеленський підписав закон про статус англійської мови в Україні. Документом закріплено статус англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування в Україні. Закон має на меті підвищити рівень конкурентоспроможності держави, її інвестиційної та туристичної привабливості, розширити застосування англійської мови в публічних сферах суспільного життя

та створити сприятливі умови для її опанування українцями (Зеленський підписав закон, 2024).

Оскільки поширення наукового знання здебільшого відбувається саме через науковий текст, а писемна наукова комунікація домінує над усною, то украй важливо сформуванню в майбутніх фахівців навички академічного письма як національною, так і англійською мовами, що стане запорукою успішної кар'єри у майбутньому для будь-якої професії.

Академічне письмо та низка інших споріднених дисциплін, зокрема «Риторика», «Мистецтво презентації», «Наукова українська (англійська) мова», «Англійська мова для наукових цілей», представлене тою чи іншою мірою в освітніх програмах багатьох закладів вищої освіти. Проте, як свідчать наші спостереження, студенти, здобувачі наукових ступенів стикаються зі значними труднощами при викладі власних думок, формулюванні гіпотез та висновків, дотриманні структури академічного тексту за нормами англійського наукового дискурсу.

Аналіз досліджень. Питання формування академічної грамотності активно вивчалось сучасними українськими та іноземними дослідниками, що свідчить про його актуальність в науковому просторі. Так, у своїх розвідках О. Асадчих розглядає проблему формування академічної грамотності у контексті іншомовної професійної підготовки (Асадчих, 2016); О. Демидова досліджує структуру поняття «іншомовна академічна грамотність у контексті перекладацької компетентності» (Демидова, 2016); Т. Лавриненко порушує проблему академічної грамотності як

засобу формування міжкультурної комунікації під час вивчення англійської мови, влучно зазначаючи, що академічна грамотність включає в себе академічне читання, академічну мову, академічне письмо та є необхідним складником професійної компетенції (Лавриненко, 2017). О. Семенов простежує проблему академічної грамотності дослідника в освітньо-культурному просторі університету та з точки зору лінгвокультурології (Семенов, Фаст, 2015).

Зарубіжні науковці та методисти також демонструють різні підходи до розуміння поняття «академічна грамотність». У вузькому тлумаченні воно містить в основному навички академічного письма (Braine, 2002). Дещо ширше розуміння включає навички критичного читання академічної літератури і вміння реферувати, анутовати, створювати академічні тексти, дотримуючись правил академічної англійської мови та уникаючи плагіату (Davidson, Tomic, 1999). На думку вітчизняної дослідниці О. Семенов, академічна грамотність передбачає оволодіння знаннями про жанрову природу висловлювання, формування й удосконалення вмінь сприймати й генерувати висловлювання певної жанрової форми, дотримання етичних правил академічного спілкування в науково-освітньому співтоваристві (Семенов, Фаст, 2015). Досліджуючи проблему формування вмінь академічної грамотності, О. Асадчих тлумачить «академічну грамотність» як систему знань і комплексного розвитку мовленнєвих компетентностей як от письма, читання, говоріння та аудіювання, необхідних для здійснення українськими студентами міжкультурної академічної комунікації (Асадчих, 2016).

Значна кількість наукових розвідок виконана саме у цьому руслі, що свідчить про важливість і актуальність цієї проблеми, особливо для неангломовного середовища.

І, нарешті, у широкому сенсі, академічна грамотність є не просто компонентом, а часто прівінюється до академічної культури і стосується всього спектру академічної діяльності закладів вищої освіти, професорсько-викладацького складу, науковців та здобувачів вищої освіти. Такий мультимодальний підхід є результатом розвитку та масового поширення нових інтернет-технологій, миттєвого доступу до інформації, глобалізації тощо (Schalkwyk, 2008).

Крім того, системно-структурний аналіз наукових досліджень свідчить про те, що у зарубіжних країнах паралельно з терміном «академічна грамотність» вживають інші терміни: «грамотність в університеті» (*literacy in the university*)

(Ballard, Clanchy, 1988); або ж подекуди поняття «академічна грамотність», вживають як синонім поняття «академічний дискурс» (Смирнова, 2017).

Мета даної статті – визначити зміст та співвідношення понять «академічна грамотність» та «академічне письмо», описати труднощі, з якими стикаються студенти під час навчання академічної англійської мови загалом і академічного письма зокрема, та представити способи формування навичок академічного письма, як необхідного складника академічної грамотності здобувачів вищої освіти у процесі фахової підготовки філологів.

Виклад основного матеріалу. Не дивлячись на різноманітність тлумачень, спільним у розумінні зарубіжних і вітчизняних науковців є бачення академічної грамотності як концепту, що стосується знань та навичок, необхідних для участі та співпраці в академічному середовищі. Поняття «академічна грамотність» – це так званий *umbrella term*, який містить комплекс знань, умінь та навичок, необхідних для успішної участі в академічному житті (навчання, дослідження та спілкування в науковій спільноті). Сюди віднесемо наступне:

- читання академічних текстів: здатність розуміти, аналізувати і критично оцінювати наукову літературу, статті, підручники та інші академічні матеріали;

- академічне письмо: вміння формулювати і висловлювати власні думки, аргументувати позицію, написання наукових статей, есе, звітів та інших письмових робіт у відповідності з академічними стандартами;

- навички проведення досліджень: здатність проводити наукові дослідження, включаючи формулювання дослідницьких питань, пошук та обробку інформації, аналіз даних та представлення результатів;

- критичне мислення: вміння критично оцінювати інформацію, ставити під сумнів джерела та робити власні висновки на основі обґрунтованих доказів;

- усна комунікація: здатність ефективно презентувати наукові ідеї, брати участь у дискусіях, семінарах і конференціях.

Крім того варто додати, що академічна грамотність включає розуміння етичних норм, пов'язаних із використанням джерел, та уникнення плагіату.

Практичний аспект опису компетентностей, які передбачають академічну грамотність, висвітлений у програмі курсу «Західноєвропейська мова і переклад» для здобувачів кваліфікаційного рівня «магістр» і містить наступне (Робоча програма багатосеместрової навчальної дисципліни, 2022):

– знання орфографічних, орфоепічних, граматичних, лексичних та стилістичних норм академічної англійської мови;

– знання принципів та методів проведення лінгвістичного дослідження текстів наукових жанрів;

– вміння спілкуватися спонтанно, взаємодіяти з партнером по комунікації в різних ситуативних контекстах, брати активну участь у розмові на академічні та професійні теми, добре контролюючи граматичний аспект, чітко позначаючи зв'язки між ідеями, адаптуючи стиль мовлення до обставин спілкування;

– вміння здійснювати усне реферування фахової літератури, робити презентації на теми, викладаючи та аргументуючи власні думки з відповідними прикладами та висновками, демонструючи високу культуру мовлення;

– вміння писати зрозумілі, добре структуровані наукові тексти різних жанрів;

– володіння навичками ведення дискусій;

– практичне використання комунікаційних навичок, ефективно застосовуючи комунікаційні концепції.

З наведеного вище стає очевидним, що академічна грамотність розуміється як комплекс інтегральних, загальних компетентностей, які об'єднують знання і світогляд, а також інтелектуальні, комунікативні та лінгвістичні вміння особистості.

Як зазначалося вище, на думку зарубіжних дослідників, основним компонентом академічної грамотності є академічне письмо. Під поняттям «академічне письмо» у зарубіжних англомовних працях науковці розуміють письмові роботи (есе, тези, доповіді, курсові роботи тощо), які виконують студенти / здобувачі у процесі навчання (Academic Writing Skills, 2012).

Детальне тлумачення сутності академічного письма як компонента академічної грамотності було здійснено австралійським професором Біллом Грінном, який запропонував комплексну та багатовимірну модель, що складається з трьох аспектів (Green, 1999):

– Операційний аспект – це мова і організація наукового тексту. Сюди входять такі складові як структура тексту, параграфу та речення, а також використання мовних засобів, технологій створення тексту. Відповідно, це вимагає знання жанрових особливостей тексту, володіння тактиками та стратегіями генерування текстів різних типів у межах наукового дискурсу.

– Культурний аспект – це знання предмета (як нових, так і класичних досліджень в даній області),

розуміння обговорюваних питань в їх контексті, правильний вибір стилістики та мови в залежності від адресата і призначення тексту, тобто від жанру і дисципліни. Тобто, це інформованість автора щодо предмета письма, його читачів і прийнятих норм комунікації в конкретних умовах.

– Критичний аспект – це ідеї, які генерує, обґрунтовує і доводить автор своїм текстом. Сюди входить вся лінія побудови доказів: від тези до зв'язування у цілісний текст. Іншими словами, це та сама власна ідея, яка спонукала автора написати текст, тим самим надавши їй гласності і спонукавши інших до її обговорення. Вагомими ознаками такої власної ідеї виступає актуальність, новизна, перспектива подальших досліджень.

Із цієї моделі випливає, що основою академічного письма є металінгвістичні вміння і навички, тобто вміння читати і розуміти текст, аналізувати його, розуміти культурні та жанрові контексти, читати написане критично, формулювати індивідуальну, авторську і конкретну позицію тощо.

Оволодіння академічною англійською мовою загалом і академічним письмом зокрема може бути складним завданням для студентів, особливо якщо англійська не є їхньою рідною мовою. За нашими спостереженнями основними труднощами, з якими стикаються здобувачі, є такі:

1. Складність академічної лексики. Академічна англійська містить багато термінів та специфічної лексики, яка не використовується в повсякденному спілкуванні. У наукових текстах часто використовуються абстрактні поняття та складні конструкції, які важко зрозуміти і запам'ятати.

2. Розуміння та інтерпретація наукових текстів. Наукові статті, підручники та інші академічні тексти зазвичай мають складну синтаксичну структуру. Студенти можуть стикатися з труднощами в інтерпретації текстів, особливо коли йдеться про критичний аналіз аргументів або висновків автора.

3. Написання академічних текстів різних жанрів. Написання есе, наукових статей або дослідницьких робіт вимагає вміння будувати аргументи логічно і послідовно. Студенти часто мають труднощі з дотриманням формальних вимог до стилю, цитування джерел та оформлення текстів відповідно до академічних стандартів.

4. Критичне мислення. Академічна англійська мова вимагає не лише розуміння текстів, але й здатності до критичного аналізу, вміння оцінювати інформацію та формулювати власну думку. Студентам важко висловлювати свої думки аргументовано і впевнено, особливо якщо вони не звикли до подібних вимог під час попереднього навчання.

5. Мовна точність. Високі вимоги до граматичної правильності можуть створювати труднощі, оскільки навіть незначні помилки можуть впливати на сприйняття роботи. Студентам буває важко писати у формальному академічному стилі, який відрізняється від повсякденної мови.

6. Слухання лекцій та презентацій. Викладачі часто говорять швидко, використовуючи складні терміни та поняття, що може ускладнювати розуміння. Студентам важко виділяти основні ідеї та робити записи під час слухання.

7. Ораторські навички та публічні виступи. Виступ перед аудиторією англійською мовою може викликати страх і невпевненість у студентів. Важко дотримуватися формальних вимог до мови, зберігаючи при цьому чіткість і впевненість у виступі.

8. Адаптація до культурних відмінностей. Академічне середовище в англійськомовних країнах може вимагати іншого підходу до спілкування та навчання, ніж той, до якого звикли студенти з інших культур. Вимоги до академічного письма та дискусій можуть відрізнятися від традицій у рідній країні студента, що викликає додаткові труднощі.

Подолання цих труднощів потребує системного підходу, який містить такі складові:

1. Розширення академічного словникового запасу: регулярне читання академічних текстів (статей, книг, досліджень); створення словника (*Topical Vocabulary*); використання академічних словників та глосаріїв, які пояснюють терміни в контексті конкретних дисциплін.

2. Розвиток навичок розуміння та інтерпретації текстів. Студенти можуть полегшити розуміння складних текстів, розбиваючи їх на менші частини та концентруючись на ключових моментах. Використання технік анотування (підкреслення, нотатки на полях) допомагає краще зрозуміти та запам'ятати інформацію. Дискусії з однокурсниками допомагають глибше розібратися в тексті та побачити його з різних точок зору.

3. Розвиток навичок написання академічних текстів:

- Використання зразків: ознайомлення з прикладами добре написаних академічних текстів допомагає зрозуміти структуру, стиль і вимоги.

- Планування перед написанням: складання плану роботи перед її написанням допомагає структурувати думки та логічно побудувати аргументацію.

- Редагування та рецензування: редагування власних робіт або обмін рецензіями з однокурсниками допомагає виявити та виправити помилки.

4. Розвиток критичного мислення. Студенти можуть практикувати аналіз текстів, статей та

інших матеріалів, вчитися виділяти ключові ідеї та оцінювати аргументи. Дебати та дискусії в класі допомагають практикувати критичне мислення та аргументоване висловлення своєї думки.

5. Розвиток точності мовлення: вивчення складних граматичних конструкцій та регулярне їх вживання в письмових роботах; використання спеціальних програм для перевірки своїх робіт на помилки; практика письма: чим більше студенти пишуть, тим краще вони запам'ятовують правильні конструкції і стиль.

6. Розвиток навичок слухання та конспектування. Регулярне прослуховування академічних матеріалів допомагає звикнути до стилю викладання та мови викладачів; практикування в конспектуванні коротких уривків з лекцій допомагає зосередитись на ключових моментах.

7. Розвиток ораторських навичок. Регулярні виступи перед одногрупниками або участь у семінарах та презентаціях допомагають подолати страх публічних виступів. Отримання зворотного зв'язку від викладачів та однокурсників допомагає визначити слабкі місця і працювати над їх вдосконаленням. Студенти можуть записувати свої виступи на відео, щоб переглядати їх і аналізувати свої помилки.

8. Адаптація до міжкультурних відмінностей: спілкування з представниками різних культур, участь у міжнародних студентських організаціях або програмах обміну допомагають краще зрозуміти культурні відмінності. Студенти можуть читати літературу про культурні відмінності та адаптацію до академічного середовища в англійськомовних країнах. Спілкування з однокурсниками з різних країн допомагає краще зрозуміти і адаптуватися до культурного різноманіття.

Ці стратегії допоможуть студентам ефективніше долати труднощі, пов'язані з оволодінням академічною англійською мовою, і сприятимуть їхньому успіху в академічному середовищі.

Висновки. У роботі зі студентами ми дотримуємося розуміння поняття «академічна грамотність» як системи знань і комплексного розвитку мовленнєвих компетентностей як от письма, читання, говоріння та аудіювання, необхідних для здійснення українськими студентами міжкультурної академічної комунікації. Академічне письмо розглядається нами як ключова складова академічної грамотності. Воно не лише формує базові мовленнєві навички, але й розвиває здатність студентів до глибокого аналізу, критичної оцінки та аргументованого висловлювання власних думок, що є надзвичайно важливими для академічної та професійної кар'єри.

Досвід викладання *Academic English* показує, що системний підхід до навчання сприяє розвитку критичного мислення, покращенню мовної точності та розширенню лексичного запасу студентів. Викладачі, які використовують інтегровані методи навчання, враховують різні аспекти академічної грамотності, включаючи операційні, культурні та критичні компоненти, допомагають студентам ефективно засвоювати складні аспекти *Academic English*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асадчих О. В. Теоретико-методичні основи формування вмінь академічної грамотності у студентів-японців мовних ВНЗ України. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Сер. Педагогічні науки*. 2016. Вип. 69(1). С. 111–116.
2. Демидова О. М. Структура поняття «іншомовна академічна грамотність» через іншомовну перекладацьку компетенцію. *Філологічні науки. Питання теорії та практики*. 2016. Вип. 3-1 (57). Ч. I. С. 198–201.
3. Зеленський підписав закон про застосування англійської мови в Україні. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/zelenkiy-pidpisav-zakon-pro-zastosuvannya-anglijskoji-movi-v-ukrajini-302342/> (дата звернення 06.09.2024)
4. Лавриненко Т. П. Академічна грамотність як засіб формування міжкультурної комунікації. *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ* : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : КНЕУ, 2017. С. 60–65.
5. Робоча програма багатосеместрової навчальної дисципліни «Західноєвропейська мова та переклад (англійська) для студентів», 2022. URL: <https://drive.google.com/file/d/1cwsSuA0LuysqLNvH9b2AI2OvguNP54sj/> (дата звернення 06.09.2024)
6. Семенов О. М., Фаст О. Л. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. 257 с.
7. Смирнова Н. В. Академічна грамотність як фактор іншомовної професійної підготовки. *Вісник ВГУ. Серія: Лінгвістика та міжкультурна комунікація*. 2017. № 1. С. 140–147.
8. *Academic Writing Skills: Student's book* / Chin P., Koizumi Y., Reid S., Wray S., Yamasaki Y. Cambridge University Press, 2020. 125 p.
9. Ballard, B., & Clanchy, J. Literacy in the university: An 'anthropological' approach / G. Taylor, B. Ballard, V. Beasley, H. K. Bock, J. Clanchy, & P. Nightingale (Eds.). *Literacy by degrees*. Milton Keynes: Society for Research into Higher Education / Open University Press, 1988.
10. Braine, George Academic Literacy and the Nonnative Speaker Graduate Student. *Journal of English for Academic Purposes*. 2002. Vol. 1, № 1. P. 59–68.
11. Davidson, C., & Tomic, A. Inventing academic literacy: An American perspective. / C. Jones, J. Turner, & B. Street (Eds.), *Students writing in the university: Cultural and epistemological issues*. Amsterdam : John Benjamins. 1999. P. 161–170.
12. Green B. The new literacy challenge. *Literacy Learning: Secondary Thoughts*. Vol. 7. № 1, 1999. P. 36–46.
13. Susan C van Schalkwyk. *Acquiring Academic Literacy: A Case of First-Year Extended Degree Programme Students at Stellenbosch University/ Dissertation presented for the Degree of Doctor of Philosophy in the Department of Curriculum Studies Faculty of Education at Stellenbosch University*, 2008. URL: <https://www.researchgate.net/publication/44138371> (дата звернення 06.09.2024).

REFERENCES

1. Asadchykh O. (2016) Teoretyko-metodychni osnovy formuvannya vmin akademichnoi hramotnosti u studentiv-yaponistiv movnykh VNZ Ukrainy. [Theoretical and methodological foundations of the formation of academic literacy skills among students studying Japanese at Ukrainian language higher education institutions] *Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Pedagogichni nauky*. Scientific Bulletin of Kherson State University. Ser. Pedagogical sciences, 69(1). 111–116. [in Ukrainian].
2. Demydova O. (2016) Struktura poniattia «inshomovna akademichna hramotnist» cherez inshomovnu perekkladatsku kompetentsiiu. [The structure of the concept of "foreign language academic literacy" through foreign language translation competence] *Filolohichni nauky. Pytannia teorii ta praktyky: zb. nauk. pr.* Philological sciences. Questions of theory and practice: coll. of science papers, 3-1 (57). 198–201. [in Ukrainian].
3. Zelenskyi pidpysav zakon pro zastosuvannya anhlijskoji movy v Ukraini (2024) [Zelensky signed the law on the use of the English language in Ukraine] URL: <https://life.pravda.com.ua/society/zelenkiy-pidpisav-zakon-pro-zastosuvannya-anglijskoji-movi-v-ukrajini-302342/> [in Ukrainian].
4. Lavrynenko T. (2017) Akademichna hramotnist yak zasib formuvannya mizhkulturnoi komunikatsii. [Academic literacy as a means of forming intercultural communication] *Stratehii mizhkulturnoi komunikatsii v movnii osviti suchasnoho VNZ* : zb. materialiv III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Strategies of intercultural communication in language education of modern universities: materials of the III International science and practice conf. 60–65. [in Ukrainian].
5. Robocha prohrama (2022) bahatosemestrovai navchalnoi dystsypliny «Zakhidnoievropeiska mova ta pereklad (anhliiska) dlia studentiv» [Work program of the multi-semester study discipline "Western European language and 14. translation (English) for students"] URL: <https://drive.google.com/file/d/1cwsSuA0LuysqLNvH9b2AI2OvguNP54sj/> [in Ukrainian].

6. Semenoh O., Fast O. (2015) *Akademichne pysmo: lnhvokulturolohichni pidkhid* [Academic writing: a linguistic and cultural approach] Sumy: SumDPU imeni A.S. Makarenka Sumy : Sumy DPU named after A.S. Makarenko, 257. [in Ukrainian].
7. Smyrnova N. (2017) *Akademichna hramotnist yak faktor inshomovnoi profesiinoi pidhotovky*. [Academic literacy as a factor of foreign language professional training] *Visnyk VHU. Lnhvistyka ta mizhkulturna komunikatsiia*. VSU Bulletin. Linguistics and intercultural communication. 1. 140–147. [in Ukrainian].
8. *Academic Writing Skills* (2020): Student's book / Chin P., Koizumi Y., Reid S., Wray S., Yamasaki Y. Cambridge University Press. 125.
9. Ballard, B., & Clanchy, J. (1988) *Literacy in the university: An 'anthropological' approach*. Literacy by degrees. Milton Keynes: Society for Research into Higher Education. Open University Press.
10. Braine, G. (2002) *Academic Literacy and the Nonnative Speaker Graduate Student*. *Journal of English for Academic Purposes*, 1-1. 59–68.
11. Davidson, C., & Tomic, A. (1999) *Inventing academic literacy: An American perspective*. / C. Jones, J. Turner, & B. Street (Eds.), *Students writing in the university: Cultural and epistemological issues*. Amsterdam: John Benjamins. 161–170.
12. Green, B. (1999) *The new literacy challenge*. *Literacy Learning: Secondary Thoughts*, 7.1. 36–46.
13. Schalkwyk, S. (2008) *Acquiring Academic Literacy: A Case of First-Year Extended Degree Programme Students at Stellenbosch University*/ Dissertation presented for the Degree of Doctor of Philosophy in the Department of Curriculum Studies Faculty of Education at Stellenbosch University. URL: <https://www.researchgate.net/publication/44138371>